

Profesní etika pro sociální pedagogy

úvod – cíle předmětu, požadavky
základní principy etiky v psychologii
vznik etických problémů a dilemat

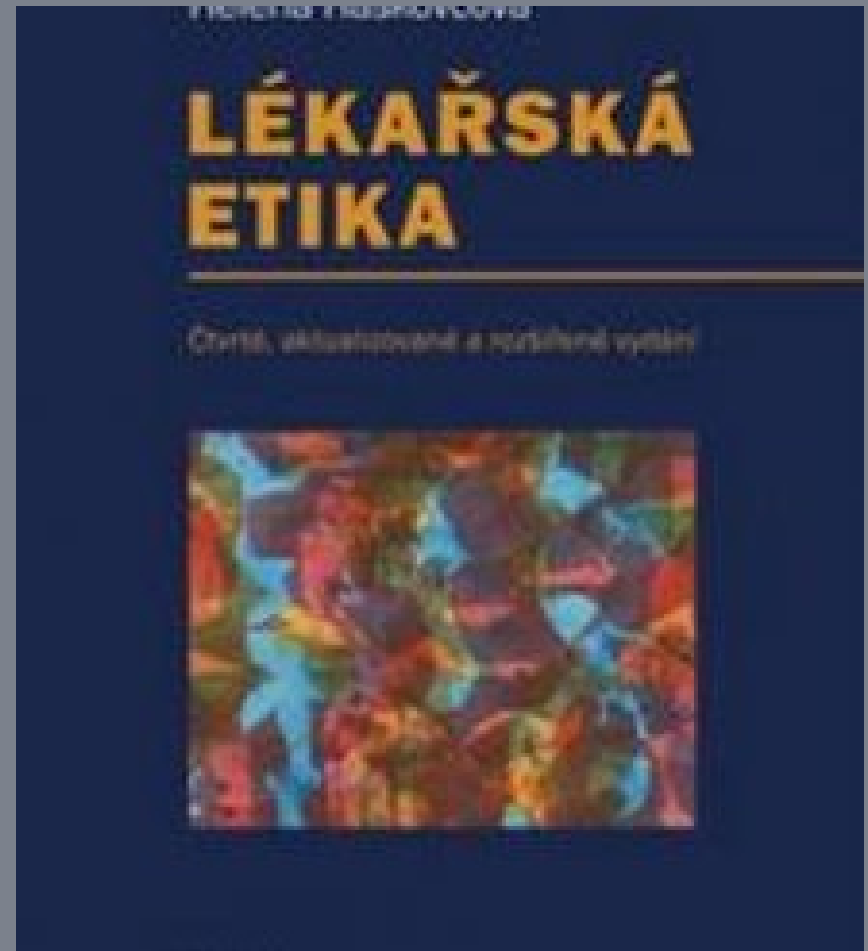
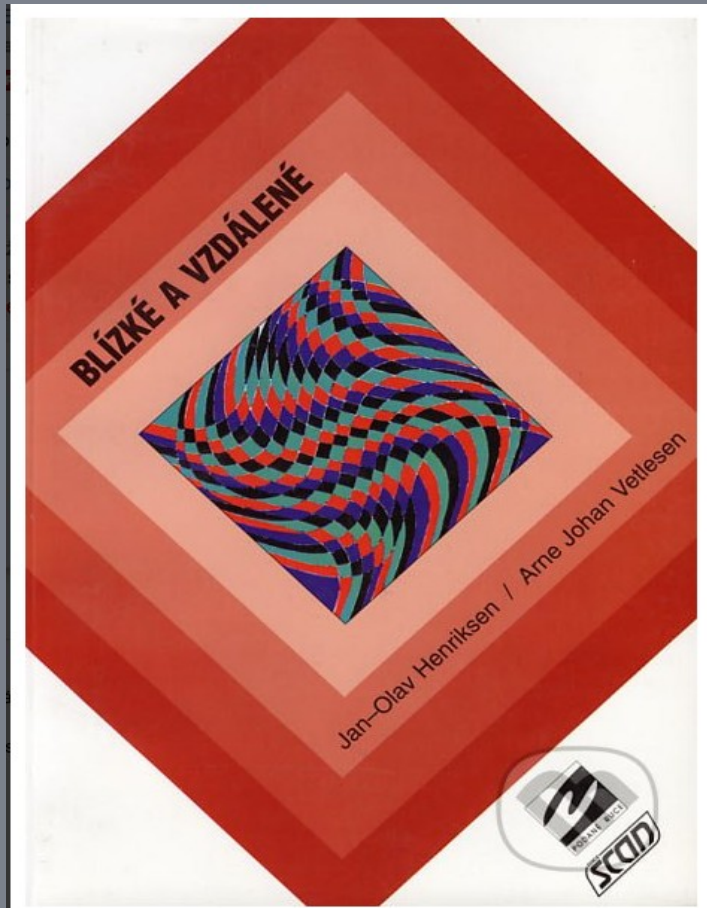
Cíle předmětu

- seznámit se s etickými problémy a dilematy v různých oblastech praxe
- zvýšit vnímavost k etickým otázkám
- seznámit se s etickými profesními standardy a naučit se vzniku etických problémů předcházet
- porozumět modelům etického rozhodování
- rozvíjet poznání vlastních hodnot a schopnost činit odůvodněná rozhodnutí při etickém rozhodování
- rozvíjet schopnost kriticky uvažovat o etických otázkách
-

Osnova

- Úvod: význam a uplatnění etiky v pomáhajících profesích.
- Základní koncepty etiky: etické diskurzy a dimenze
- Etické problémy a etická dilemata
- Vybrané etické teorie: konsekvenční, deontologické, společensky/charakterově založené teorie
- Základní etické principy
- Etické uvažování a rozhodování, řešení etických problémů
- Profesní etické kodexy, možné preventivní prostředky a sankce

Literatura

Literatura - doporučená

Hodnocení

Podmínkou úspěšného ukončení předmětu je

- 1) 80% (aktivní) účast na seminářích
- 2) domácí seminární práce
- 3) zkouška– ústní, formou diskuse v malých skupinách

Domácí seminární práce

- analýza etického dilematu (dle vlastní volby)
- rozsah 2-5 normostran
- podrobnější zadání včetně osnovy práce ve studijních materiálech v ISu
- termín odevzdání **21. listopadu 2016**
- (do odevzdávarny v IS)

etika

- z řeckého *ethos* = zvyk, obyčej, mrav
- disciplína filozofie, zabývající se morálkou, principy správného a nesprávného jednání (v situacích, kde je možnost svobodného rozhodnutí)
- hodnotí činnost člověka z hlediska dobra a zla

základní principy etiky

9 základních principů etiky v psychologii podle Koochera a Keith-Spiegelové (1998)

- ne(po)škodit, neublížit
- respektovat autonomii
- činit dobro
- spravedlnost
- důvěryhodnost, spolehlivost, oddanost klientovi
- důstojnost klienta
- laskavost a soucit
- usilovat o nejvyšší kvalitu
- přijetí zodpovědnosti

základní principy etiky

- k diskusi:

co je pro vás nejdůležitější zásadou?
pořadí těchto principů?

etický problém vs dilema

- etický problém – složitá situace, která vyžaduje řešení a morální rozhodování; je zřejmé, jaké je správné řešení, ale z nějakého důvodu (osobní hodnoty, kontext atd.) je obtížné se rozhodnout.
- etické dilema – volba mezi dvěma nevhodnými, nechtěnými možnostmi; konflikt morálních principů; není zřejmé, která volba bude lepší, správná

-
- Paní Ochočná pracuje v organizaci, která zprostředkovává pečovatelskou službu v blízkém okolí. Vede část administrativní práce a částečně pracuje jako pečovatelka. Když se na ni obrátí rodina (syn) jedné paní z vedlejší vesnice, musí je odmítnout, protože kapacita pracovníků služby je naprosto plná a musejí počkat, až se kapacita uvolní (v pořadí jsou už dokonce 2 lidi, kteří na službu čekají). Syn ji dlouho přemlouvá a slibuje, že když se o matku postarají, poskytne organizaci nové polohovací lůžko, které už dlouho pro své klienty potřebují. Pro paní Ochočnou to znamená jít za klientkou ve volném čase. Říká si však, že když je to v jejím nepracovním čase, nevztahuje se na to pořadí klientů v pořadníku.

-
- Slečna Dokoupilová je asistentkou nevidomého klienta a doprovází ho i na úřady a nákupy. Poslední dobou si klient při nákupech bere stále méně jídla a více cigaret a alkoholu. Slečna Dokoupilová klientovi sice vyhoví, ale samotné se jí to příčí a klienta upozorňuje na to, že by si měl kupovat více jídla a méně věcí, které mu škodí. Klient se ohrazuje, že je svéprávný a navíc si službu částečně hradí.

etické dilema

- k diskusi:

vzpomeňte si na etické dilema, které jste řešili: při studiu, na praxi, v práci, v osobním životě...

které principy se v něm střetávaly?

vznik etických problémů

- jak vznikají?
- kdo se chová neeticky?

vznik etických problémů

- neznalost etických zásad
- činnost mimo oblast své kompetence
- necitlivost vůči potřebám klientů nebo dynamice situace
- využívání klientů
- nezodpovědnost, nedbalost
- hledání odplaty za domnělé křivdy
- strach
- výjimečné „uklouznutí“
- racionalizace

není to neetické, pokud...

(podle Pope, Vasquez, 1999)

- není to neetické, pokud nemluvíme o etice
- není to neetické, pokud neznáme zákon, etickou zásadu nebo kodex, který to zakazuje
- není to neetické, pokud to kolegové dělají taky
- není to neetické, pokud si nikdo nestěžoval
- není to neetické, pokud si to klient přál

není to neetické, pokud...

- není to neetické, pokud za to může klient
- není to neetické, pokud jste se ten den necítil úplně ve své kůži
- není to neetické, pokud vám někdo řekl, že jedna etická komise kdesi a kdysi řekla, že to je v pořádku
- není to neetické, pokud víte, že zákony a etické kodexy píšou lidé, kteří nemají tušení, jak tvrdá je realita praxe

není to neetické, pokud...

- není to neetické, pokud jsou lidé z etických komisí nebo z vedení vaší instituce sami nepoctiví, hloupí, extremističtí, zcela jiní než vy, nebo se proti vám spikli
- není to neetické, pokud je to pohodlnější než to dělat jiným způsobem
- není to neetické, pokud na to nikdo nepřijde – nebo když přijde, tak z toho nejspíš nic nebude dělat

není to neetické, pokud...

- není to neetické, pokud dodržíte ostatní etické zásady
- není to neetické, pokud nemáte v úmyslu nikomu ublížit
- není to neetické, pokud nikdo nedokáže, že přesně to, co jste udělali, bylo jedinou příčinou poškození klienta
- není to neetické, pokud se to nechystáte udělat více než jednou

není to neetické, pokud...

- není to neetické, pokud to vede k vyššímu příjmu nebo větší prestiži
- není to neetické, pokud vám to nikdo nedokáže
- není to neetické, pokud jste důležitým člověkem
- není to neetické, pokud jste příliš zaneprázdnění